

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Modul for likviditetsrisiko

Evaluering av likviditetsrisikonivå

13. mars 2025

1. Innledning	3
1.1. Relevante referanser.....	3
Lover og forskrifter	3
Veiledninger med mer	3
Internasjonale retningslinjer fra blant annet EBA og Baselkomiteen	3
3. Likviditetsbuffer	5
3.1. Likviditetsreservekravet, LCR.....	5
3.2. Informasjon om foretakets samlede likviditetsbuffer	6
3.3. Overføringsgrad	7
3.4. Relativt OMF-potensial og refinansieringsevne under stress.....	7
3.5. Oppgjørskonto, disponible og avgitte trekkrettigheter	8
4. Finansieringens langsiktighet og diversifisering	9
4.1. Krav til stabil finansiering, NSFR.....	9
4.2. Innskudd og innskuddsdekning	10
4.3. Innskuddssammensetning	10
4.4. Store innskudd.....	11
4.5. Andel markedsfinansiering	12
4.6. Løpetidsmessig sammensetning av markedsfinansieringen.....	12
4.7. Gjeld til andre finansforetak.....	13
5. Samlet vurdering av likviditetsrisikonivå	13

1. Innledning

Finanstilsynet benytter moduler som arbeidsverktøy ved stedlig tilsyn med banker, kredittforetak, finansieringsforetak og holdingforetak, heretter kalt foretakene, og ved vurderingen av foretakenes samlede risiko og kapitalbehov, SREP (Supervisory Review and Evaluation Process). Modul for likviditetsrisiko består av en veiledning for vurdering av foretakets system for styring og kontroll av likviditets- og finansieringsrisiko og en veiledning for vurdering av foretakets risikonivå med hensyn til likviditet og finansiering. Dette dokumentet utgjør veiledningen for vurdering av foretakets risikonivå. Det omhandler de indikatorer og vurderinger for risikonivå som Finanstilsynet vektlegger og som følges opp i det løpende tilsynsarbeidet.

I vurderingene legger Finanstilsynet vekt på at det enkelte foretaks risikonivå for likviditets- og finansieringsrisiko skal være tilpasset foretakets størrelse, kompleksitet og risikoprofil. Det vises til eget kapittel om forholdsmessighet i modul for intern virksomhetsstyring.

Finanstilsynets vurderinger av likviditetsrisikonivå baseres på to hovedelementer; foretakenes likviditetsbuffer, omtalt i kapittel 3, og langsiktighet i og diversifiseringen av foretakenes finansiering, omtalt i kapittel 4. Finanstilsynets vurderinger bygger på lov eller forskrift, Finanstilsynets veiledninger og internasjonale retningslinjer. Enkelte vurderinger omtales som beste praksis og er basert på Finanstilsynets erfaringer og observasjoner fra tilsyn med mer.

1.1. Relevante referanser

Lover og forskrifter

- Lov om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksloven)
- Forskrift om finansforetak og finanskonsern (finansforetaksforskriften)
- Forskrift om kapitalkrav og gjennomføring av CRR/CRD-regelverket (CRR/CRD-forskriften), særlig del I Virkeområde og inkorporasjonsbestemmelse ¹, del V Styring av likviditetsrisiko og del X Systemet for risikostyring og internkontroll.

Veiledninger med mer

- Finanstilsynets praksis for vurdering av risiko og kapitalbehov ("SREP-veiledningen")
- ORBOF (Offentlig Rapportering for Banker og Finansieringsforetak) ²
- Modul for evaluering av intern virksomhetsstyring

Internasjonale retningslinjer fra blant annet EBA og Baselkomiteen

- EBA (European Banking Authority) Guidelines on common procedures and methodologies for the supervisory evaluation process (SREP) and supervisory stress testing (EBA/GL/2022/03)
- ECB Guide to the internal liquidity adequacy assessment process (ILAAP), 2018
- The EBA Methodological Guide. Indicators for Risk Assessment and Resolutions & Detailed Risk Analysis Tools

¹ Jf. kapitalkravsforordningen, CRR, (EU) 575/2013 med seneste tilføyning 2024/1623, og delegert kommisjonsforordning (EU) 2015/61 ("LCR DA")

² Nærmere informasjon: <https://www.ssb.no/innrapportering/orbof>

Med utgangspunkt i momentene som gjennomgås i kapittel 3 og 4 under, skal faktisk status for foretaket, samt Finanstilsynets vurderinger, spørsmål og konklusjoner, oppsummeres i et hjelpeskjema. Finanstilsynets interne vurderinger av foretakets styring og kontroll og nivå for risikoeksponering gis karakterene 1 til 4. Disse representerer beskrivelsene 'lav risiko', 'lav til medium risiko', 'mindre tilfredsstillende' og 'ikke tilfredsstillende'. Klassifiseringen og hjelpeskjemaet kommuniseres ikke eksternt.

2. Oppsummering

Likviditetsbuffer	Kap.	Nivå for tilsynsmessig oppfølging
LCR	3.1	100 prosent er regulatorisk minstekrav Eventuelt pilar 2-krav om 50 prosent for NOK og 100 prosent for andre signifikante valutaer
Foretakets samlede likviditetsbuffer Brått-fall-effekten	3.2	Kvalitativ og kvantitativ vurdering av bufferen, herunder andel OMF basert på norske sikkerhetsmasse. For brått-fall-effekten vurderes størrelse og negative avvik sammenlignet med referansegruppen*
Overføringsgrad	3.3	Nivå og utvikling over tid. Negative avvik fra gjennomsnittet for referansegruppen*
Relativt OMF-potensiale og refinansieringsevne under stress	3.4	100 prosent for refinansieringsevne under stress ett år.
Oppgjørskonto, disponible og avgitte trekkrettigheter	3.5	Kvalitativt

Langsiktighet og diversifisering	Kap.	Nivå for tilsynsmessig oppfølging
NSFR	4.1	100 prosent er regulatorisk minstekrav
Innskudd og innskuddsdekning	4.2	Som for kap. 3.3
Innskuddssammensetning (bl.a. innskudd innenfor sikringsfondsgrensen og andel innskudd frembragt via innskuddsplattformer)	4.3	Som for kap. 3.3
Store innskudd	4.4	Som for kap. 3.3
Andel markedsfinansiering	4.5	Som for kap. 3.3
Løpetidsmessig sammensetning av markedsfinansieringen – andel som forfaller innen ett år	4.6	Som for kap. 3.3
Gjeld til andre finansforetak	4.7	Som for kap. 3.3

* Referansegruppe består av sammenlignbare foretak med hensyn til størrelse og forretningsmodell.

3. Likviditetsbuffer

Kapittel 3 omhandler hva Finanstilsynet vektlegger ved vurdering av foretakets likviditetsbuffer. Likviditetsbuffer er en overordnet betegnelse på ulike reserver av likviditet et foretak kan ha. Formålet med bufferen er å hindre foretaket fra å komme i en likviditetskrise.

Kapittel 3.1 gjør rede for minstekravet til likviditetsreserve (Liquidity Coverage Ratio, LCR). Videre vurderer Finanstilsynet sammensetningen av foretakets samlede likviditetsbuffer, jf. kapittel 3.2. Bankers overføring av boliglån til OMF-foretak og potensialet med hensyn til å utstede OMF (obligasjoner med fortrinnsrett) og/eller selge egenbeholdning av OMF, dekkes i kapitlene 3.3 og 3.4. Foretakets oppgjørskonto og ubenyttede trekkrettigheter inngår også som et supplement i likviditetsbuffervurderingen, jf. kapitel 3.5.

3.1. Likviditetsreservekravet, LCR

LCR er en stresstest som forteller hvor mye av en antatt netto likviditetsutgang i en periode på 30 dager som det aktuelle foretaket kan dekke med sine likvide eiendeler. LCR rapporteres til Finanstilsynet månedlig. Finanstilsynet kan kreve hyppigere rapportering.

LCR gjelder på konsernnivå og solonivå (konsolidert, delkonsolidert og ikke-konsolidert), og minstekravet er 100 prosent, jf. CRR/CRD -forskriften § 2 andre ledd nr. 2. jf. delegert kommisjonsforordning (EU) nr. 2015/61 artikkel 4 pkt. 2.

Foretak som har all, eller nær all gjeld, i norske kroner (NOK), bør ha en total LCR som i all hovedsak består av likvide eiendeler i NOK. Finanstilsynet stiller Pilar 2-krav til LCR i valuta til foretak som har andre signifikante valutaer enn norske kroner. Som signifikant valuta regnes valutaer som enkeltvis utgjør mer enn fem prosent av foretakets totale gjeld.³ Pilar 2-kravet til LCR for andre valutaer enn norske kroner vil vanligvis være 100 prosent mens det for norske kroner vanligvis vil være 50 prosent, jf. Veiledning om Finanstilsynets praksis for vurdering av risiko og kapitalbehov..

Det følger av CRR/CRD-forskriften § 2 andre ledd nr. 2, jf. delegert kommisjonsforordningen (EU) 2015/61 artikkel 8 pkt. 1, at likvide eiendeler i likviditetsreserven skal være tilstrekkelig diversifisert. Det er opp til foretaket selv å sørge for dette. Faktorer som skal hensyntas er blant annet ulike typer verdipapirer og antall utstedere, herunder utsteders sektor og geografiske tilhørighet. For å ivareta diversifiseringshensynet, anbefaler Finanstilsynet derfor at "norske OMF" utgjør maksimalt 50 prosent av de samlede likvide eiendelene som er tellende i LCR og at bufferen består av OMF fra flere utstedere og er godt geografisk diversifisert.⁴ Med "norske OMF" menes OMF med sikkerhetsmasse basert på utlån med pant i eiendommer i Norge.

Finanstilsynets vurderinger baseres på:

- Månedlige innrapporterte LCR-verdier totalt, i norske kroner alene og i eventuelle andre signifikante valutaer, på ikke-konsolidert, delkonsolidert og konsolidert nivå.
- Hyppigere observerte LCR-verdier, som daglige, presentert i form av grafer og/eller tabeller i ILAAP, risikorapporter eller på forespørsel fra Finanstilsynet.

I vurderingen vektlegger Finanstilsynet:

- Status og utvikling, herunder volatilitet og laveste nivå, for:
 - LCR-totalt, dvs. samlet for alle valutaer, konsolidert, delkonsolidert og ikke-konsolidert, målt mot regulatoriske minstekrav og foretakets egne rammer.

³ Begrunnelse er at for foretak som har gjeld av betydning i valuta, vil en eventuell mismatch i valutakontantstrømmene kunne innebære likviditetsrisiko.

⁴ LCRs likvide eiendeler fordeles i Nivå 1, Nivå 2A og Nivå 2B der OMF kan inngå i alle etter nærmere kriterier.

- LCR i norske kroner (LCR-NOK) målt mot regulatoriske minstekrav om aktuelt, og foretakets egne rammer.
- Om aktuelt, LCR i andre signifikante valutaer enn NOK, målt mot regulatoriske minstekrav og foretakets egne rammer.
- Foretakets beholdning av OMF med sikkerhetsmasse bestående av utlån til eiendom i Norge som andel av LCRs totalt tellende likvide eiendeler. Foretakets tilpasning ses i lys av den anbefalt andelen på maksimalt 50 prosent, og anbefalingen om fordeling på flere utstedere og god geografisk diversifisering.

3.2. Informasjon om foretakets samlede likviditetsbuffer

Kapittel 3.2 omtaler hva Finanstilsynet vektlegger ved vurdering av foretakets *samlede* likviditetsbuffer, dvs. der andre eiendeler enn LCR-godkjente kan inngå. Bufferens størrelse kan knyttes til foretakets vedtatte overlevelseshorisont i "normalsituasjon" eller under likviditetsstress. En kvalitativ vurdering av de ulike komponentene i bufferen er sentralt for å kunne si noe om foretakets overlevelsessevne.

Foretakets rapportering av EBAs 'Ytterligere likviditetstilsynsverktøy' (ALMM)⁵ omfatter 'Løpetidsfordeling' (Maturity Ladder) med alle foretakets *avtalte* inn- og utbetalinger samt status for reserven av likvider.⁶ Det benyttes 20 løpetidssegmenter med fordelingen 'over natten', 'en-to dager', osv. tom. 'over fem år'. Rapporteringen er månedlig for de største foretakene og kvartalsvis for øvrige.

Analyse av betalinger i løpetidssegmentet '30 – 35 dager' gjør det mulig å vurdere spørsmålet om foretak som etterlever LCR-kravet, *kan* ha store netto utbetalinger *etter dag 30* som vil tære på foretakets likviditetsreserve, m.a.o. mulige brått-fall-effekter (cliff effects) for likviditetsbufferens størrelse *etter 30 dager*.

Finanstilsynets vurderinger baseres på:

- For den samlede bufferen innhenter Finanstilsynet materialet på forespørsel, herunder til stedlig tilsyn.
 - For små og mellomstore foretak:
Informasjon om hvert enkelt verdipapir, innskudd og/eller annet som inngår i likviditetsbufferen med karakteristika, herunder angivelse av om verdipapirene/fondsandelene er LCR-godkjent, børnotert, ESG-godkjent ("grønne verdipapirer") og kan stilles som sikkerhet for lån fra Norges Bank (eller en annen sentralbank).
 - For store foretak:
Samme informasjon som for små og mellomstore foretak, men på porteføljenivå.
- Brått-fall-effekt 30–35 dager (definisjon): Det er et brått-fall dersom utbetalingene i løpetidssegmentet 30–35 dager er større enn innbetalingene i samme tidsrom, og dette negative gapet utgjør en vesentlig andel av foretakets 'utvidede likviditetsreserve' ('counterbalancing capacity'). Spesiell oppmerksomhet bør rettes mot foretaket dersom gapet er nært like stort eller større enn den utvidede likviditetsreserven.

I vurderingen vektlegger Finanstilsynet:

- For den samlede bufferen:
 - Verdi, omsettelighet, forfallstidspunkt og porteføljekonsentrasjon m.m. for foretakets ulike beholdninger av verdipapirer eller fondsandeler.
 - Betingelser ved og omfanget av innskudds- og oppgjørskonti i andre banker i og utenfor eventuelle bankallianser.

⁵ ALMM, Additional Liquidity Monitoring Metrics, er utarbeidet av EBA
<https://www.finanstilsynet.no/rapportering/fellesrapporteringer/likviditet-lcr-nsfr-alm/?parent=>

⁶ Rapporteringen er basert på foretakets informasjon og vurderinger, men følger strukturen i LCR og bør kunne avstemmes mot denne.

- Brått-fall-effekt:
- Brått-fall-effektens størrelse, eventuelt målt mot foretakets forvaltningskapital, og sett i lys av tidligere observasjoner for foretaket og tall for referansegruppen.

3.3. Overføringsgrad

Kapittel 3.3 omtaler forhold Finanstilsynet vurderer ved foretakets overføringsgrad. Med overføringsgrad menes summen av utlån med pant i bolig og fritidseiendom bokført i OMF-foretaket i prosent av summen av bankens utlån med pant i bolig og fritidseiendom bokført i henholdsvis banken og OMF-foretaket.^{7 8}

Finanstilsynets vurderinger baseres på:

- Kvartalsvise tall fra ORBOF benyttes for å beregne overføringsgrad.
- Bankenes rammer for overføringsgrad i styringsdokumenter og ILAAP.
- Årlig rapportering, se kap.3.4, for banker med forvaltningskapital over 6 milliarder kroner.

I vurderingen vektlegger Finanstilsynet:

- Status og utvikling over tid. Sammenligning mot gjennomsnittet for andre banker av samme størrelsesorden og forretningsmodell, og om banken er del- eller heleier av OMF-foretak.
- Bankens reserver av lån som raskt kan overføres til OMF-foretaket samt OMF-foretakets overpantsettelse og gjennomsnittlig gjeldsgrad for sikkerhetsmassen.
- Bankens risiko i utlånsporteføljen, kapitaldekning og mer helhetlige likviditetssituasjon.

3.4. Relativt OMF-potensial og refinansieringsevne under stress

Kapittel 3.4 omhandler Finanstilsynets vurderinger av kapasiteten banken som hel- eller del-eier av OMF-foretak har til å utstede OMF (v.h.a. OMF-foretaket) og/eller selge OMF fra bankens beholdning.⁹

Lav utnyttelse av muligheten til å utstede OMF i dag, kan gi større mulighet for ny lang finansiering i form av OMF i fremtiden. Høy utnyttelse i dag kan imidlertid bety at foretaket har begrenset mulighet for nye utstedelser i fremtiden. Høy utnyttelse kan derfor være en indikasjon på at foretaket vil være sårbart i en stressituasjon.

Videre kan lav andel godt sikrede boliglån på morbankens balanse, gi seg utslag i høyere kredittpåslag på bankens seniorobligasjoner og behov for å tilby høyere innskuddsrenter.¹⁰

Problemstillingene belyses ved de to indikatorene *det relative OMF-potensialet* og *refinansieringsevnen under stress*.

Begge indikatorer tar utgangspunkt i 'OMF-potensialet' som er summen av tre komponenter:

- ledig sikkerhetsmasse i bankens hel-/deleide OMF-foretak,

⁷ Det er få OMF-foretak som har en sikkerhetsmasse basert på noe annet enn utlån til boliger og fritidseiendom (som utlån til næringsseiendom og kommuner) og verdien av slike sikkerhetsmasser er relativt liten. Overføringsgrad for slike utlån omtales derfor ikke videre, men hensyntas ved vurdering av bankenes beredskap.

⁸ Noen OMF-foretak er i eid av én bank mens andre er eid av en gruppe banker. Dette omtales gjerne som banker med hel- og/eller deleide OMF-foretak. Ved beregning av overføringsgraden for banker som er deleiere av OMF-foretak, så legges den aktuelle bankens eierandel til grunn for beregningene.

⁹ Temaet gjelder først og fremst mellomstore og større banker som har utestående seniorlån som utgjør en ikke ubetydelig del av bankens samlede finansiering.

¹⁰ Med godt sikrede boliglån menes her lån med lav belåningsgrad (LTV)

- verdien av eiendoms lån på bankens balanse som kvalifiserte for sikkerhetsmassen,
- verdien av ubeheftede ikke-LCR-godkjente OMF.¹¹

Relativt OMF-potensiale (ROP):

Definisjon: ROP er lik 'OMF-potensialet' i prosent av samlet sikkerhetsmasse i OMF-foretaket (eventuelt bankens andel for deleide foretak). ROP har med andre ord likhetstrekk med overpantsettelse, men "nøytraliserer" mellom forretningsmodeller der banken holder mye av reservene på egen bok og der banken i stor grad har overført kvalifiserte boliglån til OMF-foretak.

Refinansieringsevne under stress (RUS):

Definisjon: Første trinn er å justere 'OMF-potensialet' for et boligprisfall på 30 prosent. RUS fremkommer deretter ved å se dette justerte 'OMF-potensialet' som andel av bankens markedsfinansiering som forfaller henholdsvis fra én måned til ett år frem i tid og fra én måned til to år. (Forfallene fra null til én måned dekkes av LCR).¹²

RUS-resultatet indikerer om bankens markedsfinansiering kan refinansieres med OMF. Erfaringsmessig er OMF en hensiktsmessig finansieringsmåte under markedsuro.

Finanstilsynets vurderinger baseres på:

- Finanstilsynets vurderinger baseres på rapporteringen av Finanstilsynets indikatorer 'Relativt OMF-potensiale' og 'Refinansieringsevne under stress', jf.: <https://www.finanstilsynet.no/tilsyn/arkiv-fellessider-tilsyn/modul-for-likviditetsrisiko/>
- Bankene, med unntak av de minste, rapporterer disse indikatorene til Finanstilsynet årlig.

I vurderingen vektlegger Finanstilsynet:

- Høye tall for *relativt OMF-potensial* (ROP) indikerer at foretaket har likviditetsmessig fleksibilitet. Det er ikke etablert noen referanseverdi for ROP, men høyt resultat er positivt (indikatoren kan ikke bli negativ).
- Høye positive tall for *refinansieringsevnen under stress* (RUS) indikerer at foretaket har likviditetsmessig fleksibilitet. Alt annet likt er resultat over 100 tilfredsstillende fordi det indikerer at bankens forfall av markedsfinansiering neste ett/to år kan refinansieres med nye OMF. Et lavt eller negativt resultat tilsier at foretaket kan få problemer i en stressituasjon.

3.5. Oppgjørskonto, disponible og avgitte trekkrettigheter

Kapittel 3.5 omhandler Finanstilsynets evaluering av oppgjørskontoers og trekkrettigheters betydning for foretakets likviditetsrisiko og finansiering. Oppgjørskontoer er nødvendige for foretakenes betalinger seg imellom, mens trekkrettigheter har en bufferfunksjon. Finanstilsynet mener imidlertid at det er grunn til å være forsiktig med å legge stor vekt på foretakets ubenyttede trekkrettigheter som finansieringskilde i beredskapsøyemed. Det skyldes risikoen for at disse trekkes tilbake for foretak som er i en krise. Slik risiko er hensyntatt i LCRs avkortningssetter for både disponible, dvs. trekkrettigheter foretakene innehar, og avgitte trekkrettigheter siden begge kan påvirke foretakets likviditetssituasjon. I praksis kan imidlertid enkelte foretak ha mottatt likviditetsgarantier fra finansforetak i samme allianse eller lignende,

¹¹ Det gjelder OMF som er utstedt av OMF-foretak heleid av banken (også omtalt som "egne OMF") samt OMF som ikke teller med i LCR på grunn av størrelse og LCRs avkortningsregler for OMF.

¹² Markedsfinansiering er definert som seniorobligasjoner, etterstilt gjeld, sertifikater samt ansvarlige lån og fondsobligasjoner

og som av den grunn kan vurderes som mer sikre og derfor bør hensyntas ved vurdering av foretakets likviditetssituasjon.

Finanstilsynets vurderinger baseres på:

- For foretakets oppgjørskonto:
 - Rammer, fornyelsesdato, kostnader, samt annen informasjon om hvor banken har sin/sine oppgjørskonto(er).
- For trekkrettigheter som foretaket eventuelt innehar eller har avgitt:
 - Kopi av aktuelle avtale(r), eller en oppsummering av hovedpunktene i avtalen(e), for avklaring av formål, motpart, avtalt maksimumsbeløp og trukket beløp på rapporteringstidspunkt, gjenstående løpetid med eventuelle forfallsklausuler, pris/prisstruktur, samt vesentlige covenants og andre tilleggs klausuler.

Materiale innhentes i forbindelse med stedlig tilsyn eller SREP.

I vurderingen vektlegger Finanstilsynet:

- Om foretakets oppgjørskontoinnretning virker hensiktsmessig gitt foretakets størrelse og forretningsmodell.
- Betydningen trekkrettigheter har for foretakets likviditet. Det gjelder trekkrettigheter foretaket har gitt andre så vel som trekkrettigheter foretaket selv har hos andre finansforetak.

4. Finansieringens langsiktighet og diversifisering

Kapittel 4 omhandler hva Finanstilsynet vektlegger ved vurderingen av foretakets finansiering. Formålet er at foretaket oppnår tilstrekkelig langsiktig og diversifisert finansiering. Kapittel 4.1 dekker minstekravet til stabil finansiering (Net Stable Funding Ratio, NSFR), mens innskudd er tema for kapitlene 4.2 til 4.4. Kapitlene 4.5 til 4.7 omhandler annen finansiering (unntatt egenkapital).

4.1. Krav til stabil finansiering, NSFR

Indikatoren for stabil finansiering, NSFR, forteller hvor stor summen av de poster som 'gir stabil finansiering' (summen av egenkapital og gjeld) er i forhold til summen av de poster, på og utenfor balansen, som 'krever stabil finansiering' (utlån mm.). Minstekravet til NSFR er 100 prosent, jf. CRR/CRD-forskriften § 2 første ledd bokstav g som gjennomfører forordning 2019/876. Minstekravet gjelder på konsernnivå og solonivå (konsolidert, delkonsolidert og ikke-konsolidert). Minstekravet for NSFR gjelder for alle valutaer samlet, men NSFR skal også rapporteres for hver signifikant valuta, jf. definisjon av signifikant valuta i kapittel 3.1.

Finanstilsynets vurderinger baseres på:

- Kvartalsvis innrapporterte NSFR-verdier totalt, i norske kroner alene og i eventuelle andre signifikante valutaer, på ikke-konsolidert, delkonsolidert og konsolidert nivå.
- Hyppigere observerte NSFR-verdier, eventuelt daglige, presentert i grafer og/eller tabeller i ILAAP, risikorapporter eller på forespørsel fra Finanstilsynet.

I vurderingen vektlegger Finanstilsynet:

- Status og utvikling, herunder stabilitet over tid, eventuelle brå skift og laveste nivå, for NSFR-totalt målt mot regulatoriske minstekrav og foretakets egne rammer.

4.2. Innskudd og innskuddsdekning

I kapittel 4.2, 4.3 og 4.4 gjøres det rede for hva Finanstilsynet vektlegger ved vurdering av innskudd som finansieringskilde. Erfaringsmessig har kundeinnskudd vært stabil og viktig finansiering for bankene. Høy innskuddsdekning har derfor vært tillagt stor betydning i Finanstilsynets vurderinger. I lys av etableringen av banker med forretningsmodeller som i stor grad baserer finansieringen på høyt prisede innskudd, må imidlertid andre forhold også tillegges vekt i vurderingen av innskuddenes stabilitet. Det gjelder f.eks. innskuddskundenes rentefølsomhet. Videre vil kundenes relasjon til banken, som at banken er kundens hovedbankforbindelse, være relevant. Banker som i begrenset grad tilbyr vanlige dagligbankfunksjoner, har kunder med lavere grad av praktiske operasjonelle bindinger til banken. Sentralt for vurderingene er også hvordan nye teknologiske løsninger, som blant annet gjør det enklere for innskyterne å sammenlikne bankene og utføre straksbetalinger, kan endre kundeadferden. Sentralt er også bankens bruk av ulike innskuddsplattformer i Norge og utenlands for henholdsvis privatkunder og bedriftsmarkedet, jf. kapittel 4.3.

Finanstilsynets vurderinger baseres på:

- Månedlig innrapporterte tall i ORBOF:
 - Innskuddsdekning for banken på solonivå (morbanknivå): kundeinnskudd i prosent av kundeutlån.
 - Innskuddsdekning hensyntatt utlån overført til hel- eller deleid OMF-foretak: kundeinnskudd i prosent av kundeutlån medregnet utlån overført OMF-foretak.
- Høy innlånsrente eller andre spesielle tiltak banken har iverksatt for å øke volumet av kundeinnskudd. Vurderingene baseres på offentlig tilgjengelig informasjon som rentebarometre o.l., bankens hjemmeside samt eventuelt opplysninger innhentet fra banken.

I vurderingene vektlegger Finanstilsynet:

- Bankens forretningsmodell (som beskrevet over).
- Status og utvikling av innskuddsdekningen sett mot gjennomsnittet for andre banker av samme størrelsesorden og forretningsmodell.
- Innskuddenes andel av bankens samlede finansiering.
- Innskuddenes stabilitet basert på forhold som bankens bruk av innskuddsplattformer, innskuddsmeglere, aktiv markedsføring og stor oppmerksomhet om bankens plassering på rentebarometer.

Finanstilsynet kan i tilbakemeldinger til banken, som ved stedlig tilsyn, SREP-brev eller annet, henstille banken om å tilpasse sitt innskuddsnivå til bankens risikobilde og forretningsmodell.

Det samme gjelder innskuddssammensetningen, jf. kapittel 4.3

4.3. Innskuddssammensetning

Innskuddssammensetningen gir et innblikk i hvor stabile bankens innskudd er. Blant annet viser erfaring fra bankkriser at innskudd dekket av en innskuddsgarantiordning er mer stabile enn andre innskudd. Videre kan meglede innskudd, innskudd som følger av høy plassering på rentebarometre og innskudd formidlet til banken via innskuddsplattformer, herunder i utlandet, antas å være mer flyktige.¹³ Det samme gjelder innskudd fra innskytere som ikke har den aktuelle banken som hovedbankforbindelse.

¹³ EBA arbeider med en vurdering av om slike innskudd burde ha en strengere avkortning i LCR slik det allerede er innført i Sverige. Det framkom av en undersøkelse Finanstilsynet gjorde i 2024 at noen banker allerede rapporterer innskudd fra innskuddsplattformer med strengere vekter. Finanstilsynet støtter en slik tilnærming.

Finanstilsynets vurderinger baseres på:

- Andel av totale kundeinnskudd i banken som er dekket av innskuddsgarantiordningen i Bankenes Sikringsfond (maksimalt 2 mill. kroner) eller utenlandsk sikringsordning (EU: maksimalt 100.000 euro).¹⁴
- Sammensetning av bankens innskytere etter deres sektorkategori (basert på ORBOF), herunder størrelsen på innskudd fra andre finansielle foretak (som andre banker).
- Tilleggsrapportering fra banken (på forespørsel fra Finanstilsynet) med angivelse av
- Innskudd i valuta og slike innskyteres bostedsland.
- Informasjon om innskudd som er meglet; volum og betingelser.
- Omfanget av innskudd hentet fra ulike innskuddsplattformer i Norge og utenlands for henholdsvis privatkunder og bedriftsmarkedet

I vurderingene vektlegger Finanstilsynet:

- Andel sikrede innskudd: Status og utvikling for banken målt mot gjennomsnittet for andre tilsvarende store banker eller banker med samme forretningsmodell. Generelt anses innskuddsbeholdningen som mer stabil ved høy andel innenfor sikringsfondsgrensen.
- Andelen innskudd (personmarkeds kunder og bedriftsmarkeds kunder) som er frembragt via innskuddsplattformer og betingelsene ved slike innskudd, samt utvikling over tid.
- Sammensetningen av bankens øvrige innskudd; status og utvikling.
- Innskuddenes dominans som finansieringskilde for banken i lys av forretningsmodell og om banken er hovedbankforbindelse for majoriteten av innskyterne.

4.4. Store innskudd

Store innskudd kan representere en konsentrasjonsrisiko for banken. Spesielt i urolige tider kan det være fare for at slike midler flyttes og/eller at uttak av store innskudd skaper problemer for banken. Det er derfor relevant å vurdere hvem innskyter er, hva som er avtalt tid før innskuddet kan tas ut (bindingstid), og kostnaden ved eventuelle brudd på bindingstiden. Omfanget av og betingelsene knyttet til store innskudd er derfor forhold som bør vurderes i likviditetsrisikosammenheng. Det skilles mellom innskudd fra finansforetak og kundeinnskudd siden de forskjellige innskyterne kan antas å reagere ulikt ved uro i finansmarkedene.

Finanstilsynets vurderinger baseres på:

- Oversikt over bankens
 - Ti største kundeinnskudd; volum, bindingstid og rente
 - Ti største innskudd fra andre finansforetak; volum, bindingstid og rente
- Opplysninger om innskuddene er meglede, på særvilkår eller andre karakteristika.
- Informasjonen må innhentes direkte fra banken, f.eks. i forbindelse med stedlig tilsyn.
- 'Finansieringskonsentrasjon' (Concentration of funding by counterparty) fra EBAs 'Ytterligere likviditetstilsynsverktøy' (ALMM). Rapporten viser inntil ti aktører som hver eier mer enn én prosent av foretakets samlede gjeld (antas i hovedsak å være innskytere).

I vurderingene vektlegger Finanstilsynet:

For de ti største kundeinnskudd og de ti største innskudd fra andre finansforetak:

- Hvem er innskyterne og har de et langvarig kundeforhold til banken. Hva er innskuddsbetingelsene, herunder rente og bindingstid, samt "straffen" for å bryte bindingstiden.
- Samlede prosentvise fordeling av totale innskudd på kundeinnskudd og andre innskudd.

¹⁴ Ikke alle kategorier innskytere som defineres under kundeinnskudd, er berettiget til dekning under ordningen.

- Verdien av de ti største kundeinnskudd og ti største innskudd fra andre finansforetak bør ses mot verdien av totale innskudd. Jo mindre dette forholdstallet er, jo bedre er banken rustet mot at en eller flere av de store innskyterne trekker ut sine midler.
- Det bør også vurderes hvordan denne 'finansieringskonsentrasjon' har utviklet seg over tid og hvordan banken ligger an målt mot banker med tilsvarende forretningsmodell.

4.5. Andel markedsfinansiering

Foretakets avhengighet av finansiering fra kapitalmarkedene er tema for kapittel 4.5 og 4.6. Markedsfinansiering defineres som utstedelse av sertifikater, obligasjoner (herunder OMF, senior, etterstilt gjeld), ansvarlige lån og fondsobligasjoner. Sammen med innskudd (gjelder bare banker), egenkapital og gjeld til andre finansforetak, jf. kap. 4.7, utgjør slike utstedelser det vesentlige av foretakenes finansiering.

Finanstilsynet har, basert på ORBOF, utviklet og følger ulike indikatorer for markedsfinansiering og gjeld til andre finansforetak, herunder omfang og gjennomsnittlig gjenstående løpetid. ORBOF finnes bare på ikke-konsolidert nivå. Det innebærer at markedsfinansieringen for banker og for OMF-foretak bare vises for hvert foretak separat.¹⁵

Finanstilsynets vurderinger baseres på:

- Foretakets utestående sertifikat- og obligasjonsgjeld (senior og etterstilt gjeld), ansvarlige lån og fondsobligasjoner, i prosent av foretakets forvaltningskapital (kilde ORBOF).

I vurderingene vektlegger Finanstilsynet:

- Status og utviklingen over tid.
- Det enkelte foretaks andel markedsfinansiering vurderes mot sammenlignbare foretak. Høy andel *kan* tilsi at det aktuelle foretak er for avhengig av markedsfinansiering. Samtidig kan lav andel, hensyntatt forretningsmodell, tilsi for liten grad av diversifisering.

4.6. Løpetidsmessig sammensetning av markedsfinansieringen

Formålet med vurderingene er å avdekke om foretakets markedsfinansiering kan anses å være for kortsiktig, eventuelt for avhengig av utenlandske markeder.

Finanstilsynets vurderinger baseres på:

- Fordelingen ved kvartalsslutt av markedsfinansieringen i intervallene 'under ett år', 'ett til tre år', 'tre til fem år', 'fem til ti år' og 'over ti år'.²¹ Av dette beregnes:
 - Andelen av foretakets *markedsfinansiering* ved kvartalsslutt som forfaller innen ett år i prosent av foretakets forvaltningskapital.
 - Vektet løpetidsmessige sammensetningen av markedsfinansieringen med gjenstående løpetid over ett år. Indikatoren måles i antall år. Det vektetes etter hvor mye av markedsfinansieringen som faller innenfor ulike intervaller der 'ett til tre år' er '2', 'tre til fem år' er '4', 'fem til ti år' er '7,5' og 'over ti år' er '12'.
- Andelen av markedsfinansieringen som utstedes i utenlandske markeder.

Informasjonen hentes fra ORBOF.

I vurderingene vektlegger Finanstilsynet:

¹⁵ I finanskonserns årsrapporter vil gjennomsnittlig løpetid for konsernets finansiering være en blanding av blant annet obligasjonslån utstedt av banken og OMF utstedt av boligkredittforetak.

- Status og utvikling for hvor mye av foretakets markedsfinansiering som forfaller innen ett år. Resultatet vurderes i lys av hvor mye markedsfinansieringen utgjør av foretakets balanse (kap. 4.5). Høy andel *kan* indikere at det aktuelle foretaket kan få refinansieringsproblemer.
- Status og utvikling for foretakets vektede løpetidsmessige sammensetning av markedsfinansiering med gjenstående løpetid over ett år. Finanstilsynet legger vekt på at dette vektede gjennomsnitt er høyest mulig. Vurderinger foretas mot sammenlignbare foretak.

4.7. Gjeld til andre finansforetak

Kapittel 4.7 omhandler hva Finanstilsynet vurderer ved foretakets avhengighet av finansiering fra andre finansforetak som ikke dekkes i kap.4.4. Det beregnes hvor stor andel av foretakets balanse som er gjeld til andre finansforetak i Norge og i utlandet, og hvor stor andel av gjelden som har forfall innen ett år. Formålet er å belyse hvor viktig og diversifisert denne finansieringskilden er for foretaket. Det er derfor vesentlig å avklare om långivende finansforetak også innehar en eierfunksjon (herunder grensekryssende konsern) eller inngår i alliansesamarbeid.

Finanstilsynets vurderinger baseres på:

- Gjeld til andre finansforetak i Norge og utlandet i prosent av foretakets forvaltningskapital.
- Hvor stor andel av gjelden har forfall innen ett år.
- Opplysninger om hvem som er långiver.

Informasjonen under første og andre kulepunkt hentes fra ORBOF mens foretaket selv må gi informasjonen under tredje kulepunkt.

I vurderingene vektlegger Finanstilsynet:

- Resultatet for det enkelte foretak ses i lys av dets forretningsmodell, funksjon og eierstruktur. F.eks. vil finansforetak som er del av et større internasjonalt konsern, ofte ha betydelig gjeld til morbank, dvs. "finansforetak i utlandet".
- Vurdering av stabiliteten over tid.

5. Samlet vurdering av likviditetsrisikonivå

Det gjøres en vurdering av foretakets likviditetsbuffer, langsiktighet i og diversifisering av finansieringen og en samlet vurdering av likviditetsrisikonivået. Kvantitative mål og indikatorer tillegges størst vekt.

Finanstilsynet
Revierstredet 3
P.O. Box 1187 Sentrum
NO-0107 Oslo

Tel. +47 22 93 98 00
post@finansilsynet.no
finansilsynet.no

